

یک بوم نقاشی

به وسعت تمام دیوارهای مدارس

گفت‌وگو با «بهار ادب»، سرگروه هنر استان گیلان

محسن مرادیان

دبیر ریاضی ناحیه یک رشت

تجربه ۱۱ سال آموزش درس هنر مرا متقاعد ساخته است که دانش‌آموز بی‌استعداد در درس هنر وجود ندارد. همه دانش‌آموزان از هنر بهره‌مندند و من تا به حال در کلاس‌هایم دانش‌آموز بی‌استعداد نداشته‌ام. اعتقاد دارم که روش تدریس خلاقانه، برخورد خوب و ابراز محبت معلم نسبت به دانش‌آموزان، باعث شکوفایی و پیشرفت آن‌ها می‌شود. اگر دانش‌آموزان پیشرفت نکنند، حتماً ایرادی در کار من وجود دارد. به همین سبب، شیوه تدریس خود را فقط و فقط بر خلاقیت استوار کرده و نتایج بسیار خوبی دریافت نمودم.

برای مثال، وقتی در یک کلاس سی نفره یک گل را طراحی می‌کنیم، هیچ دو نفری شبیه به هم نمی‌کشند؛ حتی اگر در کنار هم نشسته باشند. به این ترتیب، من سی گل متفاوت در یک کلاس خواهیم داشت.

به دانش‌آموزان می‌گویم: حالا می‌خواهیم یک گل را بکشیم ولی هر کس گل ذهنش با دیگری فرق دارد. از گل‌های دور و برتان کپی نکنید. من فقط گلی را که در ذهن و تصور خودتان می‌بینید، می‌خواهم. به دانش‌آموزان انگیزه و جرئت می‌دهم و می‌گویم: هر گلی از ذهن شما بر کاغذ کشیده شود، واقعا از نظر من زیبا و بارز است؛ حال هر شکلی که می‌خواهد باشد... هر چه عجیب و غریب‌تر باشد، زیباتر است و نمره بیشتری دارد. بچه‌ها با اطمینان و آرامش خاطر از اینکه اگر طرحشان شبیه به گل‌های اطراف نباشد ارزش بیشتری دارد، شروع به کار می‌کنند و من در نهایت به هدف خود، که فقط بروز خلاقیت بچه‌هاست، دست پیدا می‌کنم. از صمیم قلب برای این تازگی و نوآوری ارزش قائلم و خوشحال می‌شوم.

شنیده‌ایم طرحی را در استان گیلان اجرا کرده‌اید که در آن دانش‌آموزان و دبیران هنر مدارس به کمک هم اقدام به زیباسازی مدرسه‌شان کرده‌اند. در این باره بیشتر برایمان توضیح دهید.

در سال تحصیلی جدید، با ورود به کلاس دیوارهای سفید آن بسیار زیبا و جالب به‌نظر آمد. یکی از دانش‌آموزان روستا گفت:

می‌گویند هنر وسیله‌ای برای ایجاد ارتباط بین مغز و زبان آدمی است. در اثر آموزش هنر به دانش‌آموزان، آن‌ها قادر خواهند بود خود را بیان کنند، با اطرافیان ارتباط مؤثرتری برقرار سازند و از طریق فعالیت‌های هنری، تخیل، تفکر مستقل و تصمیم‌گیری را تجربه کنند. اگر دانش‌آموزان بتوانند از طریق هنر احساسات و هویت درونی خود را بروز دهند، در آینده افرادی دارای سلامت روانی، سواد هنری، ذوق زیباشناسی و علاقه‌مند به مشارکت در فعالیت‌های گروهی خواهند بود. لازمه رسیدن به این هدف، برخورداری از دبیران متخصص و متعهدی است که با وجود همه مشکلات پیش روی درس هنر در مدارس بتوانند زمینه شکوفایی خلاقیت هنری را در دانش‌آموزان فراهم کنند.

فرصتی به دست آمد که با خانم بهار ادب یکی از این دبیران، که به اعتقاد همکارانش معلمی موفق و تأثیرگذار است، گفت‌وگویی دوستانه داشته باشم. شما را به خواندن حاصل این گفت‌وگو دعوت می‌کنم.

عده‌ای از افرادی که از نزدیک با شما کار کرده‌اند، معتقدند که شما با یک دبیر هنر معمولی فرق دارید. نظر خودتان در این باره چیست؟ در مورد شیوه کارتان در کلاس برایمان بگویید.

«خانم اجازه! ما به کمک مدیر مدرسه دیوارها را در تابستان رنگ سفید زدیم.» بعد از تشویق او، گفتیم: «بچه‌ها، موافقید که روی این دیوارهای آماده نقاشی زیبایی بکشیم؟»

همه استقبال کردند. بعد از آن، هر هفته از من می‌پرسیدند: «خانم، پس کی روی دیوار نقاشی می‌کشیم؟» چند هفته بعد، در پاسخ به آن‌ها گفتیم: «چند هفته است که آموزش‌هایی درباره طراحی و نقاشی داشته‌ایم. حالا وقتش است طرحی را که فکر می‌کنید برای کشیدن روی دیوار کلاس مناسب است، در دفترتان بکشید و برای من بیاورید. هر کس طرحش زیباتر بود، آن را روی دیوار نقاشی می‌کند. نگران نباشید... نحوه رنگ‌آمیزی روی دیوار را هم خودم به شما آموزش می‌دهم.» همان روز سه طرح زیبا از سه دانش‌آموز انتخاب و روی دیوار کشیده شد. نحوه رنگ‌آمیزی را هم من به بچه‌ها توضیح دادم. شاید باورتان نشود ولی هفته بعد که به مدرسه آمدم، دیدم که ۵۰ درصد کار انجام شده است. این واقعاً باعث خوشحالی من شد و دانش‌آموزان را خیلی تشویق کردم. ما دبیران در آموزش فقط باید هدایتگر باشیم؛ خود دانش‌آموزان با ذوق و علاقه راه را به خوبی پیدا می‌کنند.

چندی بعد، به‌عنوان سرگروه هنر استان گیلان تصمیم گرفتیم در برنامه‌ای که هر ساله به مناطق ارسال می‌شود، طرح «زیباسازی مدارس به وسیله دبیران و دانش‌آموزان» را بگنجانیم و آن را در اولویت کاری سرگروه‌های شهرستان‌ها قرار دهیم و دارای امتیاز کنیم. دبیران عزیز فرهنگ

لطفاً خاطره‌ای جالب از دوران تدریس خودتان برای ما تعریف کنید.

هفته قبل برای درس «آواها» از دانش‌آموزان خواسته بودم از یک کتاب داستان یا شعر چند خط را انتخاب کنند و آن را با چندین صدای زیر و بم و بلند و ... تغییر بدهند و در کلاس اجرا کنند. هدف این فعالیت، شناسایی دانش‌آموزانی بود که توانایی تغییر صدایشان به

شکل‌های مختلف را داشتند. یکی از دانش‌آموزان در زمان اجرا صدایش را آن‌قدر زیبا و با مزه تغییر می‌داد که من از خنده اشک از چشمانم سرازیر شده بود. بسیار خوشحال بودم که توانسته‌ام با این تمرین یکی از بااستعدادترین دانش‌آموزان را در کلاس خودم پیدا کنم. زنگ تفریح وقتی آن دانش‌آموز در اتاق استراحت دبیران کارش را اجرا کرد، همه شگفت‌زده شده بودند. در نهایت، تصمیم گرفتم این دانش‌آموز را به صدا و سیما معرفی کنم. آن‌ها هم با تستی که از او گرفتند، بلافاصله برای مجری‌گری دعوتش کردند و این به بهترین و به‌یادماندنی‌ترین خاطره من تبدیل شد. بسیار خوشحال شدم که توانسته‌ام استعدادی را در دانش‌آموزی گمنام کشف کنم.

وقتی در یک کلاس سی نفره یک گل را طراحی می‌کنیم، هیچ دو نفری شبیه به هم نمی‌کشند؛ حتی اگر در کنار هم نشسته باشند